

Генералисане силе у динамици крутих сила

Генералисана сила од сила пригушивача (вискозно трење)

$$\vec{F}_{wj} = -\vec{F}_{wk} = -\beta \vec{v}_{rk}, \quad (\beta - \text{коэффициент вискозног пригушења}).$$

\vec{F}_{wj} сила вискозног тренja која делује на клип,

\vec{F}_{wk} сила вискозног тренja која делује на цилиндar амортизера,

\vec{v}_{rk} relativna brzina klipa u odnosu na

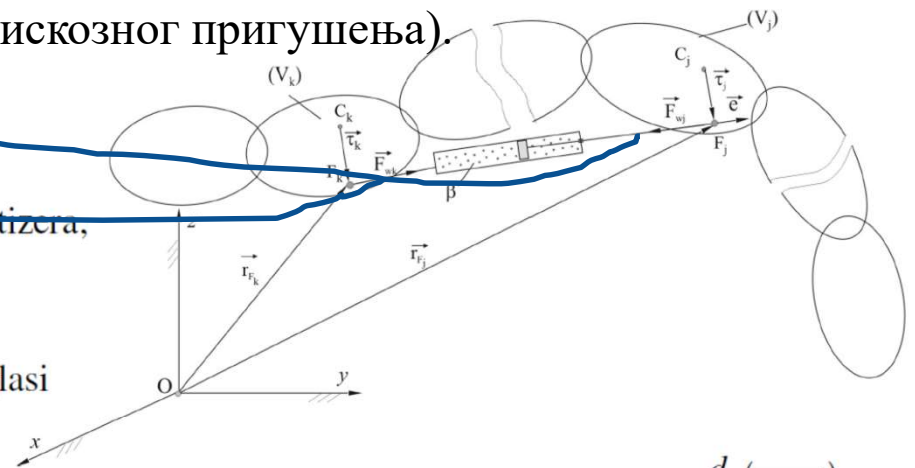
amortizer, izraz za virtualni rad sila viskoznog trenja glasi

$$\delta A^w = \vec{F}_{wk} \cdot \delta \vec{r}_{F_k} + \vec{F}_{wj} \cdot \delta \vec{r}_{F_j} = \vec{F}_{wj} \cdot \delta(\overline{F_k F_j}).$$

$$\delta A^w = -\beta \frac{d}{dt}(\overline{F_k F_j}) \delta(\overline{F_k F_j}),$$

$$\frac{d}{dt}(\overline{F_k F_j}) = \sum_{\beta=1}^n \frac{\partial(\overline{F_k F_j})}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta,$$

$$\frac{d}{dt}(\overline{F_k F_j}) = \sum_{\beta=1}^n \frac{\overline{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial(\overline{F_k F_j})}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta$$

$$\overline{F_k F_j} = F_k F_j \vec{e}, \quad |\vec{e}| = 1 \quad \vec{v}_{rk} = \vec{e} \frac{d}{dt}(\overline{F_k F_j}),$$

$$\delta(\overline{F_k F_j}) = \vec{e} \delta(\overline{F_k F_j}) + \overline{F_k F_j} \delta \vec{e} \quad \vec{e} \cdot \delta \vec{e} = 0.$$

Пошто је

$$\overline{F_k F_j} = \sqrt{\overline{F_k F_j} \cdot \overline{F_k F_j}}, \quad \downarrow$$

$$\frac{\partial(\overline{F_k F_j})}{\partial q^\alpha} = \frac{\overline{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial(\overline{F_k F_j})}{\partial q^\alpha}.$$

Варијација је сада

$$\delta(\overrightarrow{F_k F_j}) = \sum_{\alpha=1}^n \frac{\overrightarrow{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial(\overrightarrow{F_k F_j})}{\partial q^\alpha} \delta q^\alpha$$

$$\delta A^w = -\beta \sum_{\alpha=1}^n \sum_{\beta=1}^n \frac{\overrightarrow{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial(\overrightarrow{F_k F_j})}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta \frac{\overrightarrow{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial(\overrightarrow{F_k F_j})}{\partial q^\alpha} \delta q^\alpha$$

$$\delta A^w = \sum_{\alpha=1}^n Q_\alpha^w \delta q^\alpha$$

Како је и упоређивањем са претходним изразом, добија се

$$Q_\alpha^w = -\beta \frac{\overrightarrow{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial \overrightarrow{F_k F_j}}{\partial q^\alpha} \sum_{\beta=1}^n \frac{\overrightarrow{F_k F_j}}{F_k F_j} \cdot \frac{\partial \overrightarrow{F_k F_j}}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta$$

Ако се уочени вектор, $\overrightarrow{F_k F_j}$ прикаже преко одговарајућих вектора, види слику и одреди парцијални извод по датој генералисној координати, добија се

$$Q_\alpha^w = -\beta \sum_{\beta=1}^n \frac{\vec{r}_{C_j} - \vec{r}_{C_k} + \vec{\tau}_j - \vec{\tau}_k}{|\vec{r}_{C_j} - \vec{r}_{C_k} + \vec{\tau}_j - \vec{\tau}_k|^2} \cdot (\vec{T}_{\beta(j)} - \vec{T}_{\beta(k)} + \vec{\Omega}_{\beta(j)} \times \vec{\tau}_j - \vec{\Omega}_{\beta(k)} \times \vec{\tau}_k) * \\ * (\vec{r}_{C_j} - \vec{r}_{C_k} + \vec{\tau}_j - \vec{\tau}_k) \cdot (\vec{T}_{\alpha(j)} - \vec{T}_{\alpha(k)} + \vec{\Omega}_{\alpha(j)} \times \vec{\tau}_j - \vec{\Omega}_{\alpha(k)} \times \vec{\tau}_k) \dot{q}^\beta,$$

Други начин одређивања :

Уводи се дисипативна Рејлијева функција

$$\Phi = \frac{1}{2} \beta v_r^2$$

Из аналитичке механике, (механике 3) је познато да се генералисана сила може одредити:

$$Q_\alpha^\beta = -\frac{\partial \Phi}{\partial \dot{q}^\alpha} = -\frac{2}{2} \beta v_r \cdot \frac{\partial v_r}{\partial \dot{q}^\alpha} = -\beta v_r \cdot \frac{\partial v_r}{\partial \dot{q}^\alpha}$$
$$l = \overline{F_k F_j} (q^1, q^2, \dots, q^n) \quad v_r = \frac{dl}{dt} = \sum_{\beta=1}^n \frac{\partial l}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta$$

$$\frac{\partial v_r}{\partial \dot{q}^\alpha} = \frac{\partial}{\partial \dot{q}^\alpha} \left(\sum_{\alpha=1}^n \frac{\partial l}{\partial q^\alpha} \dot{q}^\alpha \right) = \frac{\partial l}{\partial q^\alpha} \quad \downarrow$$

$$Q_\alpha^\beta = -\beta \frac{\partial l}{\partial q^\alpha} \sum_{\beta=1}^n \frac{\partial l}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta$$

$$\frac{\partial l}{\partial q^\alpha} = \frac{\partial \overline{F_k F_j} (q^1, q^2, \dots, q^n)}{\partial q^\alpha} = \frac{\partial}{\partial q^\alpha} \left(\sqrt{\overline{F_k F_j} \cdot \overline{F_k F_j}} \right) = \frac{\overline{F_k F_j}}{\overline{F_k F_j}} \frac{\partial}{\partial q^\alpha} \left(\overline{F_k F_j} \right)$$

На сличан начин добија се:

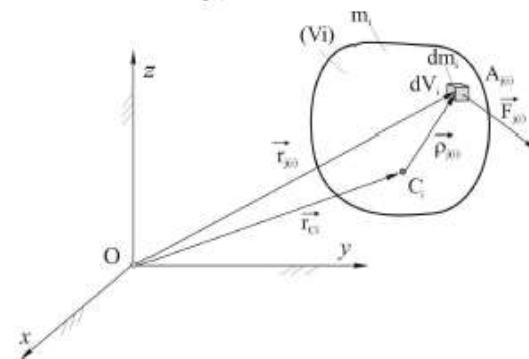
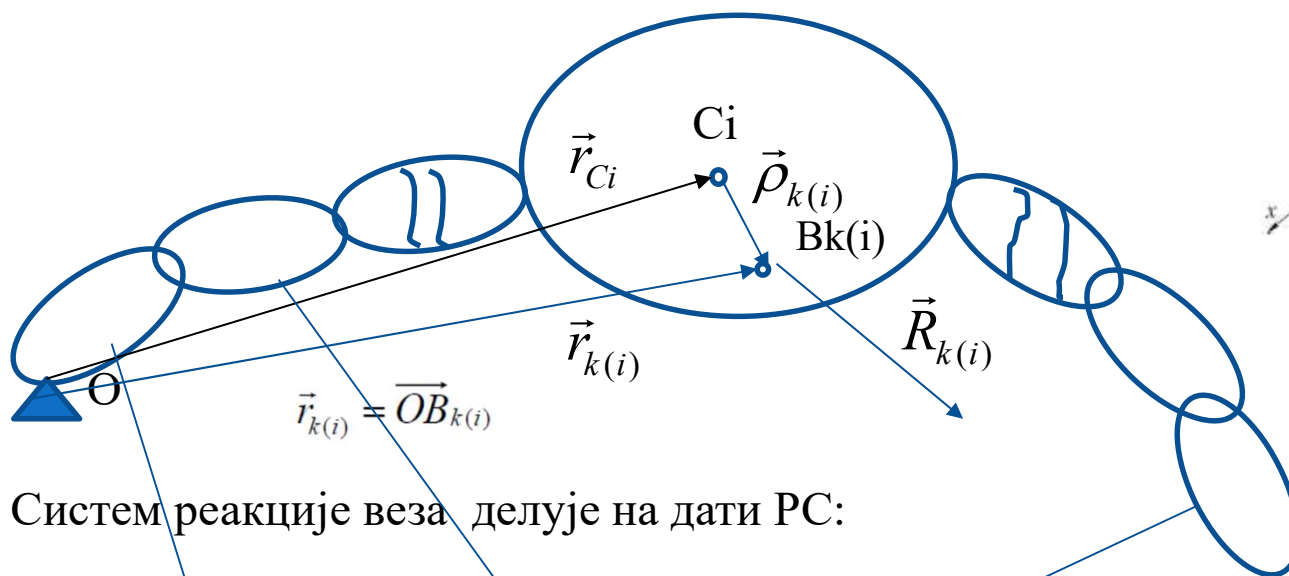
$$l = \overline{F_k F_j} (q^1, q^2, \dots, q^n) \rightarrow \frac{\partial l}{\partial q^\beta} = \frac{\overline{F_k F_j}}{F_k F_j} \frac{\partial}{\partial q^\beta} (\overline{F_k F_j})$$

Коначно:

$$Q_\alpha^W = -\beta \frac{\overline{F_K F_j}}{F_K F_j} \frac{\partial \overline{F_K F_j}}{\partial q^\alpha} - \sum_{\beta=1}^n \frac{\overline{F_K F_j}}{F_K F_j} \frac{\partial \overline{F_K F_j}}{\partial q^\beta} \dot{q}^\beta$$

$$\frac{\partial l}{\partial q^\alpha}$$

- Принцип идеалности веза роботског система

Систем реакције веза делује на дати РС:

$$\left(\vec{R}_{1(1)}, \vec{R}_{2(1)}, \dots, \vec{R}_{m_1(1)} \right), \left(\vec{R}_{1(2)}, \vec{R}_{2(2)}, \dots, \vec{R}_{m_2(2)} \right), \dots, \left(\vec{R}_{1(n)}, \vec{R}_{2(n)}, \dots, \vec{R}_{m_n(n)} \right)$$

Принцип идеалности веза је облика за наш РС:

$$\sum_{i=1}^n \left(\sum_{k=1}^{m_i} \vec{R}_{k(i)} \cdot \delta \vec{r}_{k(i)} \right) = 0,$$

$$\delta A^w \left(\vec{R}_{k(i)} \right) = \vec{R}_{k(i)} \cdot \delta \left(\vec{r}_{Ci} + \vec{\rho}_{k(i)} \right) = \sum_{\alpha=1}^n \vec{R}_{k(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} \delta q^\alpha + \sum_{\alpha=1}^n \underbrace{\vec{R}_{k(i)} \cdot \left(\vec{\Omega}_{\alpha(i)} \times \vec{\rho}_{k(i)} \right)}_{2x} \delta q^\alpha$$

Укупни виртуални рад за сегмент V_{ci} :

$$\delta A_i^w = \sum_{k=1}^{m_i} \left(\sum_{\alpha=1}^n \vec{R}_{k(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} \delta q^\alpha + \sum_{\alpha=1}^n \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \cdot \vec{M}_{ck(i)} \cdot \delta q^\alpha \right)$$

$$= \sum_{\alpha=1}^n \left(\left(\sum_{k=1}^{m_i} \vec{R}_{k(i)} \right) \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} + \left(\sum_{k=1}^{m_i} \vec{M}_{ck(i)} \right) \cdot \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \right) \delta q^\alpha$$

$$\vec{R}_{R(i)} = \sum_{k=1}^{m_i} \vec{R}_{k(i)},$$

$$\vec{M}_{C_i R(i)}^r = \sum_{k=1}^{m_i} \vec{M}_{C_i}(\vec{R}_{k(i)}).$$

$$\delta A_i^w = \sum_{\alpha=1}^n \left(\vec{R}_{R(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} + \vec{M}_{C_i R(i)}^r \cdot \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \right) \delta q^\alpha$$

- Укупни виртуални рад за цео РС

$$\begin{aligned}\delta A_{\Sigma}^w &= \sum_{i=1}^n \delta A_i^w = \sum_{i=1}^n \sum_{\alpha=1}^n \left(\vec{R}_{R(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} + \vec{M}_{C_i R(i)}^r \cdot \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \right) \delta q^{\alpha} = 0 \\ &= \sum_{\alpha=1}^n \sum_{i=1}^n \left(\vec{R}_{R(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} + \vec{M}_{C_i R(i)}^r \cdot \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \right) \delta q^{\alpha} = \sum_{\alpha=1}^n Q_{\alpha}^r \delta q^{\alpha} = 0\end{aligned}$$

$$\sum_{i=1}^n \sum_{k=1}^{m_i} \vec{R}_{(i)k} \cdot \delta \vec{r}_{(i)k} = \sum_{\alpha=1}^n Q_{\alpha}^r \cdot \delta q^{\alpha} = 0,$$

Q_{α}^r Генералисана сила од система реакција веза

$$Q_{\alpha}^r = \sum_{i=1}^n \left(\vec{R}_{R(i)} \cdot \vec{T}_{\alpha(i)} + \vec{M}_{C_i R(i)}^r \cdot \vec{\Omega}_{\alpha(i)} \right) = 0, \quad \alpha = 1, 2, \dots, n.$$